

Els Brolladors de Palanques

B. Barberà

Naixement de la basseta de l'anoé.

N'eren dos: La basseta de "l'anoé", llarga i estreta, anomenada així perquè al costat hi havia un noguer; i una segona basseta una mica ovalada separada de l'anterior poc més de 100 metres en línia recta.

La primera és la més propera a la carretera de Castelló, es troba a la dreta de la sèquia que ve de la Venta d'Oro. Les seues coordenades són 2546 44657, a més a més, tenim una bona referència per localitzar-la, al fons de la foto apareix la bòbila. Les coordenades de la segona són 2548 44655

Brolladors, ullals, xumes importants, bassa, bassetes, o un conjunt de tot plegat? La veritat és que no sé com denominar encertadament les aigües que regaven

els horts de la partida de Palanques. Horts d'una extensió més que considerable dins l'esquifidesa de les parcel·les dels regadius tradicionals covarxins. És destacable i digna d'estudi la xarxa de sequietes i reguers construïda per distribuir l'aigua.

Aquestes aigües han estat importants pel reg des de sempre. Però, mai han sigut cobejades per beure. Tot i que, quan la natura, amb la seua saviesa les regenerava i depurava, apaivagaven la set dels laboriosos hortolans que hi treballaven, és la prova un cul de cànter utilitzat com a got que encara hi és. A hores d'ara tot ha canviat. Els homes hem trencat l'equilibri natural amb l'utilitza-

La basseta primera és allargada.

ció excessiva d'adobs, insecticides i herbicides per tal d'augmentar la producció agrícola. Tractem d'expressar la terra per assolir un nivell satisfactori de benestar, que, malgrat tot, sempre ha estat inferior al dels altres sectors socials. Per totes aquestes coses, les aigües que ens ocupen, de ben segur, no superarien una anàlisi de potabilitat.

L'estiu passat, quan vaig fer les fotos, una de les bassetes s'havia assecat i a l'altra d'aigua, n'hi havia ben poca. Tots sabem que la sequera que patim és llarga i pertinaç. Les aigües superficials són les primeres a ressentir-se'n, és per això que alguns pous i fonts del terme s'han eixugat. A hores d'ara són plenes, però el broll és insignificant. Això vol dir que si no plou més i revenen els ullals, l'estiu vinent, no regaran ni una quarta de terra.

La segona basseta.